

Шевчик Ірина Олександрівна
студент 5 курсу історичного факультету
Житомирський державний університет ім. Івана Франка
(науковий керівник: ст. викладач **В.А. Новик**)

Торгівля людьми –проблема сучасності

У сучасному світі торгівля людьми є одним з найбільш брутальних та масових порушень. Наша держава – це країна, з якої, як правило, здійснюється експорт “живого товару” на світові “ринки” – в Туреччину, Італію, Польщу, Іспанію, Німеччину, країни колишньої Югославії, Угорщину, Чехію, Грецію, Російську Федерацію, Об’єднані Арабські Емірати, Ізраїль, Сполучені Штати Америки та інші країни.

Торгівля людьми в Україні з’явилася як наслідок зростання безробіття, зменшення асигнувань на програми соціального захисту, зубожіння населення. Низький рівень доходів штовхає громадян України на пошуки роботи за кордоном навіть без знання мови і правових знань, без кваліфікації, на нелегальних умовах, що водночас зумовлює їх перехід до груп ризику.

За неофіційними даними, майже 4 млн. громадян України працюють за кордоном нелегально, більшість з яких виїжджає за туристичними чи приватними візами, працює без необхідних документів, що негативно впливає на їх правовий захист і стає причиною потрапляння у сферу інтересів торговців людьми.

Тому завданням загальнодержавного значення є боротьба з цим явищем, захист українських громадян за кордоном[4].

Неможливо створити універсальний портрет «жерви торгівлі людьми». Серед виявлених жертв торгівлі людьми є особи з різним рівнем освіти, сферою професійної діяльності, соціальним походженням тощо. Тому неможливо штучно обмежувати коло тих, на кого мають бути спрямовані зусилля із попередження торгівлі людьми, і кому може знадобитися допомога[5].

Виділяють такі види торгівлі людьми:

1. Торгівля людьми з метою сексуальної експлуатації людини;
2. Торгівля людьми з метою трудової експлуатації;
3. Торгівля людьми з метою використання у жебракуванні;
4. Торгівля людьми з метою використання у виготовленні порнопродукції;
5. Торгівля людьми з метою вилучення органів.

У злочинному бізнесі, пов’язаному з торгівлею людьми, як правило, діють організовані злочинні групи до яких належать:

- організатори/ керівники злочинних груп, які займаються торгівлею людьми;
- агентивербувальники, які зваблюють жінок брехливими обіцянками привабливого закордонного життя;
- працівники фірм, які займаються нелегальним працевлаштуванням за кордоном;
- особи, які використовують свої зв’язки із корумпованими працівниками паспортної служби та ВВІР для оформлення необхідних для виїзду документів;
- перевізники живого товару ("кур'єри");
- сутенери і господарі, які використовують жертв у своєму нелегальному бізнесі (проституції та ін.)[4].

У статті 28 Конституції України говориться, що кожен має право на повагу до його гідності. Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню[3].

Відповідно до законодавства України об'єктом злочину торгівлі людьми є честь та гідність особи, що визначено в Кримінальному кодексі України[2]. При цьому злочин може зазіхати на життя та здоров'я жертви торгівлі людьми. Коли говориться про волю, то тут слід бути обережним і зважати на те, що бувають випадки, коли особа погоджується на відповідні дії. Тому воля особи є лише факультативним об'єктом злочину торгівлі людьми.

Оскільки торгівля людьми визнана міжнародною проблемою, вона не може бути розв'язана на рівні однієї України. Така боротьба потребує і національних, і міжнародних спільних дій та співробітництва – необхідно об'єднаними зусиллями перервати цей ланцюг насильства, що чиниться з метою трудової та сексуальної експлуатації. Для протидії торгівлі людьми й нелегальній міграції з України наша держава повністю приєдналась до міжнародних документів, спрямованих на боротьбу з торгівлею людьми і з дискримінацією жінок.

Серед них:

- Конвенція ООН 1949 року про боротьбу з торгівлею людьми й експлуатацією проституції третіми особами, яка значно розширила коло дій, що вважаються злочинними у сферах торгівлі людьми та сексуальної експлуатації;
- Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 року, шоста стаття якої вимагає від держав прийняття та виконання відповідних законів, що сприятимуть припиненню всіх видів торгівлі жінками;
- Декларація ООН про подолання насильства над жінками 1993 року, в якій продаж жінок, їх експлуатація та примус до проституції чітко названі видом насильства проти жінок, який держави зобов'язані викорінювати.

У 1997 році в м. Гаага (Нідерланди) відбулася Європейська Міністерська конференція, що проходила під керівництвом Європейського Союзу. Там була прийнята Гаазька Міністерська декларація європейських рекомендацій щодо ефективних заходів для запобігання та боротьби з торгівлею жінками з метою сексуальної експлуатації.

У результаті подальших змін, викликаних, зокрема, приєднанням до вищезгаданих конвенцій, на сьогодні кримінальну відповідальність за цей злочин передбачено статтею 149 «Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо передачі людини» Кримінального кодексу України 2001 року.

Згадану статтю було суттєво доопрацьовано та максимально наближено до положень Конвенції ООН протидії транснаціональної організованої злочинності[4].

Закон України «Про протидію торгівлі людьми» Визначає напрями державної політики у сфері протидії торгівлі людьми: 1) попередження торгівлі людьми шляхом підвищення рівня обізнаності населення, превентивної роботи, зниження рівня вразливості населення, подолання попиту; 2) боротьба із злочинністю, пов'язаною з торгівлею людьми, шляхом виявлення злочинів торгівлі людьми, осіб, причетних до скоєння злочину, притягнення їх до відповідальності; 3) надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми, шляхом удосконалення системи відновлення їхніх прав, надання комплексу послуг, впровадження механізму взаємодії суб'єктів у сфері протидії торгівлі людьми[1].

Указом Президента України № 143 від 18 лютого 2002 року «Про заходи щодо подальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян», боротьбу з торгівлею людьми визнано одним з пріоритетних на прямих у діяльності правоохоронних органів держави.

Постановою Кабінету Міністрів України від 7 березня 2007 р. N 410 затверджена Державна програма протидії торгівлі людьми на період до 2010 року. Метою цієї програми є створення умов для протидії торгівлі людьми та пов'язаній з нею злочинній діяльності, підвищення ефективності роботи з виявлення таких злочинів та осіб, що їх учиняють, вирішення питання щодо реінтеграції осіб, які постраждали від торгівлі людьми.

Отже, якщо особа їде за кордон необхідно пам'ятати, що довіряючи долю малознайомій фірмі або приватним особам (навіть якщо це родичі чи знайомі), вона наражається на серйозну небезпеку.

Обов'язково доцільно дізнатися, чи є у фірми ліцензія і саме на працевлаштування за кордоном. Необхідно перевірити оригінал ліцензії. Інформацію про ліцензування фірми можна отримати в Центрі зайнятості області, міста чи району. З'ясувати, чи займалась фірма, яка обіцяє працевлаштувати за кордоном, цим видом діяльності раніше?

Контракт було написано мовою, якою розуміє особа, а також, щоб у ньому було чітко позначено: країна призначення; ім'я роботодавця; тип праці та умови праці; умови оплати; умови проживання та праці; термін дії контракту.

Краще мати справу з фірмами, які плату за свої послуги беруть не авансом, а вираховують із Вашої першої закордонної зарплати. Цю умову обов'язково потрібно обумовити в контракті.

Документ, що засвідчує особу, має бути завжди тільки у неї. Обов'язково необхідно залишити своїм друзям або родичам детальну інформацію про перебування за кордоном (адреса, контактний телефон), а також копію паспорта та контракту. Доцільно залишити свою фотографію та адресу іноземних друзів, дізнатися номери телефонів українських посольств та консульських представництв за кордоном.

Термін перебування на території іноземної держави вказаний у візі. Порушення візового режиму зробить неможливим подальший виїзд за кордон. Заборонено перетинати державні кордони з нелегальними документами[4].

Отже, проблема торгівлі людьми на сьогодні є дуже актуальною, оскільки багато людей потрапляють у сучасне рабство. Тому потрібно приділяти багато уваги протидії торгівлі людьми, активному інформуванні суспільства.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.2011 № 3739-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3739-17>

2. Кримінальний Кодекс України від 5 квітня 2001р. // Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

3. Конституція України від 28 червня 1996. // Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

4. Електронний ресурс // точка доступу <http://wu.cn.ua/articles/trafficing.pdf>

5. Електронний ресурс // точка доступу

<http://www.osce.org/uk/ukraine/93271?download=true>